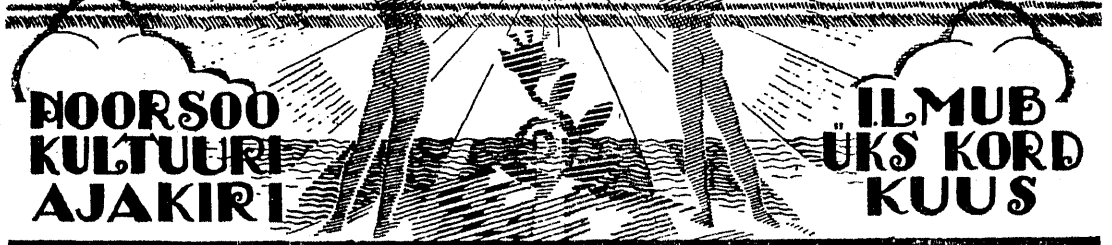

EESTI NOORUS

TELLIMIS-HIND:

1	aasta peale	Kr. 1.80
$\frac{1}{2}$	aasta peale	" 1.—
$\frac{1}{4}$	aasta peale	" 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

1	lehekülge	. . . Kr. 30.—
$\frac{1}{2}$	lehekülge	. . . " 15.—
$\frac{1}{4}$	lehekülge	. . . " 7.50

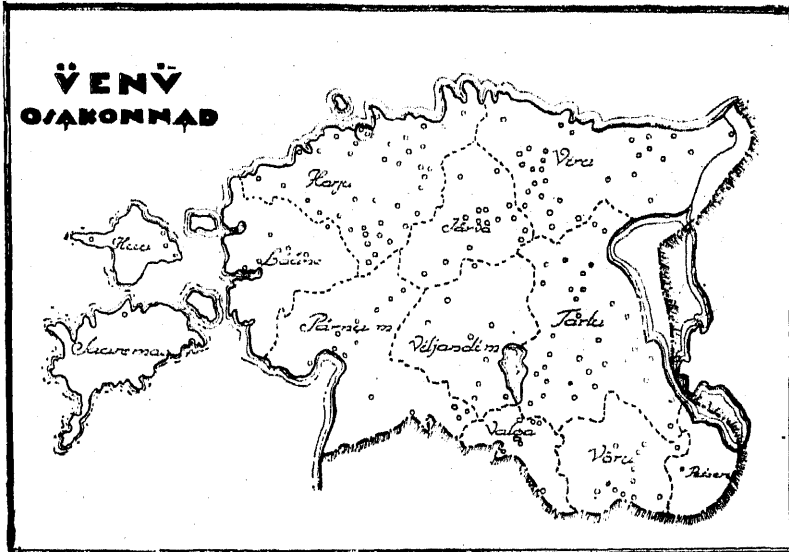
TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4

Märts

Nr. 3 — 1930

II aastakäik

ÜENÜ osakondade võrk.

Kaart kujutab osakondade levikut 1. veebr. k. a. 20. märtsiks oli ÜENÜ-l 177 osakaonda, neist: Harjumaal 37, Virumaal 34, Tartumaal 27, Järvamaal 18, Pärnumaal 15, Võrumaal 15, Läänemaal 10, Viljandimaal 9, Valgamaal 7, Petserimaal 2, Saaremaal 1, välismail 2.

SISU: Noorusautonoomia või noorsoohooldus — O. Ibius. Aasta „Eesti Noorust“. Kevad ja rauk — Käbin Käesoo. Noorus kohustab — M. Sommer. Rahulolematus ja optimism — O. Ibius. Kirjandus ja selle lugemine — Joh. Kaup. Põllumajanduslikkude töövõimaluste üldjooni — R. Peedov. Noorsoo töö mält. Oma asjus. Kirjavastuseid.

Noorusautonoomia või noorsoohooldus?

O. Iblus.

Meie noorsoo elukysimusi on tõusnud päevakorradele, eriti külanoorsoo organiseerimise ja enesekasvatustööde rakendamise vajadusest on arusaamine kasvand. On ometi lõpuks tungind läbi nähtavasti enam-vähem ühtlane arusaamine, et midagi on tarvis teha. On asut esimeste sammude rajamisele vanema põlve poolt, on tõusnud vaielusi ja mõttevahetusi seltskonnas ja ajakirjanduses.

Kas koondada noori vanema põlve hariduslikkesse organisatsioonesse või luua noorte enda orgid? Kui viimased, siis kas vanemate tegelaste hooldamisel ja juhtimisel või noorusautonoomia alusel? Lühidalt — organisatsiooni tyybi kysimus on kerkind esile.

Kui jälgida vanema põlve senniseid gritusi sel alal, siis näeme pyyjet noori koondada kas vanemate orgide liikmeks või vanema põlve juhitavaisse noorte orgesse („noored kotkad“, poliitilisi noorte koondisi jne.), kuna, mõningad rõõmutavad erandid kyll väljaarvat, — noorusautonomistlik YENY vähe poolehoidu neis ringkunnis näib leidvat.

Nyyd on jõut isegi juba teoreetiliselki kategoorilisele põhimõttelisele noorusliikumise eitamiselle („Maamees“ nr. 9 s.a.). Kurvastustundega mõtleb see ideoloog tagasi vene ajale, kus ometi oli mõistlik seadus — alaealiste organiseerimise keeld — ja lisab lõpuks: „et, ega meiegi rahvas ikka sellega toime tule, mida teised haritumad rahvad (autori arvates oli selleks nähtavasti tsaristlik Venemaa, sest mujal mais oli ja on ju noorusliikumine. O. I.) ei ole saavutanud.“

Miks ei võivat lubada noorusliikumist? Sellele vastab eelmainit artiklis („Maamees“ nr. 9) P. M.: „1) noortel puuduvad kogemused... 2) tegelasi vähe, 3) noortel ei ole vaimliselt yksteisele midagi pakkuda — nad kõik on yhel arenemistmel ega suuda enda vahel isegi kõige algelisemat distsipliini maksma panna, 4) noorte aeg on õppida, õppida ja veel kord õppida... ja seetõttu olgu noorte paremaks ajaviiteks raamat.“

1. Kogemusi omandetakse teotsedes ning noorusliikumise pooldajail pole mitte midagi selle vastu kui vanemad tegelased neid aitavad, pakkudes abiks oma kogemusi, aga ärgu nõutagu kogemustega yhes iga nõuande kriitikata omaksvõttu. Ei aita kogemuste omandamiseks ainult päältvaatamisest ja häädegi õpetuste kuulamisest — lugemisest! Rahvasuu teab pajutada sepapoisist, kes seitse aastat vaatas päält kuulsa sepa tööd ja kuulas selle õpetusi ja kogemusi jutustamist, aga kui ta siis ise katsus tööle hakata, sai loodet ad-raterast hoolimatta häist õpetusist ja tööriistadest ainult yks „suss“ veenõus!

2. Tegelaste puudus muidugi on ju õige kaaluvaid põhjendusi, aga selle kaaluvad yles paremused.

3. Imelik tundub mulle tõesti P. M. väide, et noortel ei olevat yksteisele midagi pakkuda. Saab mulje nagu oleks P. M. noorsugu vaadand eemalt kaugelt ja siis näis see talle täitsa yhtlasena, nagu mets eemalt vaadates on yhtlane ja yksikud puud selles väljapaistmatud. Lähidalt vaadates nähtaks ometi individuaalseid, hariduslikke ja yldarengu vahesid ja erinevusi. Me võiksime ju samuti vaadata eemalt vanemat põlve ja saaksime siis selleski samasuguse yhtlase pildi! Olen kindel, et distsipliini suhteski pole lugu kaugelki nii kurb kui P. M. tõendab. Võimalik et selle puudus sellegi pärast enam välja paistab, et noored pole veel jõudnud „areneda“ välisilma ees „näitlema“ välise korraga ja neis on yldse rohkem tuld ja liikumistarvet ning pysimatust.

4. P. M. näeb ainsa õpivahendina raamatut. Hindan isegi meelsasti raamatu suurt tähtsust, ent raamat ei ole ainsaks õpivahendiks (isegi ametlik kasvatus pyyab tema juurest enam ja enam — töökooli idee — muude õpivahendite juure) ja ega noorusliikumine pole kunagi eitanud raamatut. Kui lindu õpetetakse lendama, siis ei synni see nii, et vana võtaks ta selga ja tassiks edasi või et ta peaks piirduma ainult vanemate lennu vaatlemise ja nende nõuanetega, vaid vanemad hoolitsevad

Aasta „Eesti Noorust.“

Käesoleva numbril ilmumine piirab „Eesti Nooruse“ ilmumise aastaringi. Läänud aasta märtsis, eel ÜENÜ Esituskogu koosolekut tuli trükimasinast esimene number „Eesti Noorust“. Anti töötus seni ametlike väljaannetena ilmud iseseisva ning murdealise noorsoo ajakirjade hingusele minekust tekkinud tühja koha täiteks koonduda noorsoo enese ridadest ning vajadustest ülestõusva

Ago Jõger,

ÜENÜ ajakirjade „Urikivi“, „Urituli“ ja „Eesti Nooruse“ senine toimetaja (oktoobrini 1929). Rajas aluse „Eesti Noorusele.“

trükisõna ümber. Ning kes suudaks pidurdada noorte tegevushimu, väsimatut enesearendamispuuet, julget algatusvõimet ning hoogsat koondumistungi.

„Noorus on aadete aeg, kiindumuste kena kevad, unistuste ikka uus igatsus, harrastuste helkiv homme“ (A. Meikop). Ning meie ajakirja ülesandena märkis A. Meikop „Eesti Nooruse“ esimeses numbris umbes järgmist:

„Abiks olla noorsoole tema ülesehitavas kultuuritöös, endaarendamisküsimusis ja loomingu katseiski, tahab olla käesolev ajakiri. Noorte pere, millele ta eeskätt toetub, on kümne aasta jooksul kasvand kümnetuhandeni ning on sel perel oma tulemused ja kogemused selles kultuuritöös. Ent oluline pole see seljataguse või väljaandja küsimus. Oluline on siht. Ja see on, et Eesti Noorus, kogu sõjajärgne noorpõlve generatsioon, asudes optimistlikule omariikluse alusele, moodustaks linna ja maad ühendava kultuurõhkkonna, milles kujuneksid meie vaimlise iseseisvuse otsingud ja areneks kultuurvõitluse väerind vaatamata ilma vaatelisile või muile erinevusile. Väiksel miljonilisel rahval ei saa kultuurküsimusis olla lahkavamisi ning on siin tähtis iga üksiku isiku oskus, võime, huvi ja energia. Väikerahvaina väärime oma olemasolu vaid arenend isikluse ja kõrge kultuuriga.“

Usku endasse ja homsesse peab süvendama meie oma ajakiri. Kätte juhutama teid ja vahendeid tegevusinnu rakendamiseks, elureformi, inimkondliku mõtlemisviisi, enesekasvatuse ning aktiivse isetegevuse arendamiseks peab „Eesti Noorus“.

selle eest, et ta niipea kui tiivad vähegi kannavad ise harjutaks oma lennuvõimeid isetegevuse kaudu. Isetegevus leiab kasvatustöös järjest suureneva lugupidamise. Direktor Jaan Roos kirjutab: „Isetegevus on see nõiduslik vahend, mis loob töö rõõmu, loob võimsa, elurõõmsa ja töötahelise noorsoo, muidugi siis, kui see isetegevus on juhitud õigesse suunda. Isetegevuses terituvad mõtted, soojenduvad tunded, tugevneb tahe, tiivustab fantaasia ja saabuvad kogemused. Noorte isetegevus

on nende vajaline eelkool. Läbi teind selle eelkooli, võivad nad tulemusrikkalt teotseda tuleviku yhiskunnas“ („Kevadik“ nr. 4 s. a.).

Milline on alus, millelt lähtuvad noorusliikumise vastased? See on noorusautonoomia täielik ignoreerimine. Nemad näevad noorukis ainult täiskasvanu „vähen-det väljaannet“ või õigemini välist kesta, milles puudub veel täiskasvamisele omane sisu, puudub aga igasugune täiskasvanuist erinevigi sisu. Kui on ainult väline kest ja

selles tyhjus, miks on siis esinend vastolu noorte ja vanade vahel? Vastolu, mis näib olevat sama vana kui inimsugu, sest sellest kõnelevad vanimadki ajaloolised teated. Miks on noorpõlv ikka jälle pusti ajand end vanema põlve poolt pakutavi „tõdede“ vastu ja trotslikult läind oma teed? Tyhjus ei avalda ju vastusurvet!?

Noorukil on täiskasvanuist erinev psühholoogia — hingeelu, tõendab moodne psühholoogia ja see arusaamine on jõudnud muuta ennast juba viljakaks kasvatus-töös — nii koolis kui noorusliikumises. Aga seda erinevust hingeelus tunnistada, tähendab tunnistada noorukiiga kui iseseisvat järku inimelus, tähendab tunnistada noorte õigust vanust erinevaiks eluvormideks, tähendab tunnistada noorusautonoomiat!

See ongi aluseks noorusliikumisele. Selgesti väljendas selle nõude esmakordselt Saksa noorus 1913. a. „Meissner-Vormelis“: „Vaba Saksa noorsugu tahab kujundada oma elu seemise tõelikkusega oma enese määramisel ja vastutusel, selle vabaduse eest astub ta yhiselt välja igasuguseis tingimuses. Kõik vaba Saksa noorsoo yhisettevõtted on alkoholi- ja nikotiinivabad“ ja Eesti koolinoorsugu oma V kongressil 1923. a.: „Kongress leiab, et pöörlahkumine vanade ja noorte vahel tuleb sellest, et pole veel tungind kyllalt kaugele arusaamine, et iga eluaeg, ka noorus on omaette väärtus (noorsoo autonoomia). Meie tõrjume tagasi vanema põlve katsed noortsugu ja ta ideeilma vaadelda ja hinnata ainult enese seisukohalt, arvesse võtmata iga arenemisastme omapära. Meie tahame elu korraldada endi äranägemise tõe tunde alusel, piirdudes ainult yld-eetiliste nõudmistega.“

Noorte ppydest koonduda enesekasvatatuslikuks tegevuseks selles suunas, kasutades selleks vahendeid, mis omased ja vastuvõetavad nooruki hingeelule ja sellest viimasest tingit opositsioonist vanema põlve harrastusi suhtes (mida ikka ja ikka jälle kasvatab silmakirjatsemine, mida noored oma teravi silmiga näevad oma kasvatajail ja mis nii valusalt lõikab hinge noorele tõetsijalle!) on tekkind noorusliikumine.

Kui seda on suutnud eluvõimsana kanda meie noored yle aastakymne (varem polnud see väliseil põhjusil võimalik), Soome j. m. noored yle poole sajandi isegi siis, kui tegelasil puuduksid kogemused, puuduks distsipliin — nagu tõendab P. M. — takistaks tegevust noorile omane ppsimatus jne., siis näitab juba seegi noorusliikumise tõelikkude tarvet, elujõudu.

Sama tõestab seegi, et meil sageli vanade kogend ja õppind tegelasi juhtimiselolevaid haridusseltse hoolimata majanduslikest soodustusistki (alandet lõbustusmaks, kergemad võimalused toetusi saamiseks, liikmed jõukamad jne.) ei suuda võistelda tegevuses noorte YENY osakundadega.

Tänapäeva inimese traagika on põhjustet suurel määral karakteri nõrkusest. Meil on tarvis esijoones enda ja kaasainimesi võimeisse uskuvaid aatelisi ja tugevakarakterlikke teoinimesi. Inimesi, kellele oleks idealismi, kohusetunnet oma rahva ja kaasainimesi suhtes ja iseloomu tugevus oma sisetunde määrat tee lõpuni käimiseks.

Selliseid tugevakarakterlikke teoinimesi ei kasvateta neile „tõdede“ pähetuupimisega ja ainult käsutäitmisele harjutamisega. On tarvis arendada oma algatusvõimet ja usku endasse. Siin on yks isetegevuse suuri väärtusi.

Vaba isik on aluseks vabale yhiskunnale. Peab äratama otsimistungi ja looma valiku võimalusi. Ja seda on tarvis just murde- ja nooruseas, mil kujuneb ilma vaade ja otsustetakse, kas laps suudab areneda vabaks isiksuseks või rändab ta elust läbi kokkund lapsena oma eelkäinute kuuehõlmast või seelikusabast kinni hoides, täites tahtejuetult yldiseid kombeid, olgunad häid või halbu. Või areneb fast isikus, kes ise otsustab iga samm, mille astub ja ise vastutab oma tegevuse eest. Sellised vabad aute teede avastajad, kes elavad ja valmistavad teed olevikust tulevikku ja viivad edasi kultuurilist arengut, on tõelikke tuleviku lipuvahte. Nemad teevad ajaloo ja näitavad teed laiadele hulkadele.

Seda otsimis- ja valiku vabadust pakub jällegi noorusliikumine — olles sõltumatu yksikuist poliitilisist ja usulisist koondusist.

EESTI NOORUS

Noorsoohoolduslikel yritusil on aluseks eesmärk ja noored selle eesmärgi saavutamisel sageli vaid vahendiks. Noorusliikumises on eesmärgiks harmooniliselt arenend vaba isiksus — noor ise. Seepärast lähevadki noorusliikumisega kaasa kõik need, kes tunnevad otsimistungi, kes tahavad kriitiliselt valides ise endale kujundada isikliku maailmavaate.

Meie nõuame endale õigust tutvuneda võimalikult paljude maailmavaateiste vooludega ega ole nõus, et meile asetetaks juba nooruseas muude poolt värvit prillid silmile ainult nii nägemiseks kui vanem põlv seda peab õigeks. Kultuuriline areng nõuab igalt järgnevalt generatsioonilt eel-

misest ülenägemist ja mõningal määral teisitinägemist. Ja meie tahame kasvada nii, et me seda kord suudaks, selleks aga peame arenema vabalt ja seda võimaldab meile noorusautonoomial põhjenev noorusliikumine, mitte eri eesmärkide ja voolude mõjualune noorsoohooldus.

Näeme häämeelega noorte-sõbralikke vanemaid tegelasi oma peres, oleme tänulikud neile nõuannete ja kogemuste eest, ei piira ka aastatega noorusiga, aga tahame neid näha tulemas mitte valitsejaina välise survega vaid nõuandjaina ja oma vaimlise jõuga mõjutajaina.

Nõuame õigust noorusautonoomia teostamiseks.

Kevad ja rauk.

Käbin Käesoo.

Üks väga vana mees istus oma onni uksepakul. Ta vesihallid silmad olid pilukil. Palenukid kõrged ja kuivand lõug ulatas all kõvera kullinina kaugele ette. Kahvatud huuled — nii kitsakesed ja närtsinud ripnesid hambutu kollasigemete suu üle. Pikk lumivalge habe ulatas poole rindu.

Istus ja vahtis nüridal pilgul oma ümber — ahtakesele määrdind lumenatuke-sele luitund samblal.

Ümber ümises kevadlaulu laas. Lumi sulas, linnud vaidlesid sädinal pesade üle. All rauga jalge ees mähis kase kannul paistis päeva käes ennast kerra tõmbund rästik. Tuul kõigutas metsalatva päiksesäras ja paiskas rauga kortsiund palgele imelist, õrna, paitavat soojust. Rauga pale tõmbles — ja ninasõrmed värisesid.

Mis see oli? Mis tähendas see ümin laanes — see metslindude sädin? Kuhu kadus nii silmatorkavalt ruttu lumi? Sellest ei saanud aru rauk. Ei tahtnudki aru saada, sest ta ei tunnistanud enam kevadet. Arvas, et vähemalt temale enam ei tule kevad, et tema ei tunne kevadest mingit rõõmu.

Tõusis siis ja astus vaarudes onni — vihaselt lükates oma järel ukse kinni.

Aga juba teisel ja kolmandal päeval istus ta jälle oma onni uksepakul... Mis sündis ta ümber? No muidugi mitte kevad ei meelitanud teda välja — arvas ta kangekaelselt. Ja kevad tegi oma töö. Lumi oli nüüd täiesti kadunud. Sammal värskelt roheline. Valged ja sinised lilled keerasid lahti lõhnavaid pungi. Kased, sarapuud, sanglepad ning rauga onni juures hallid

sihvakad haavad otse värisesid õrna kevade kuumade kirglikkude huulte puudusel.

Ent rauk istus ja kuulas. Ta silmad olid veelgi kitsamaks tõmbund heredas päikses. Suul veelgi kalgim naeratus kui enne. Jah ta ei tunnistanud enam kevadet. Siis tõstis ta pilgu ülesse. Seal üleval kase oksal istus suur hall öökull ja silmitses rauka oma targa mõtliku näoga — äkitselt lehvitas ta aga tiibu ja hüüdis, uhuu, uhuu! Ja rauk tahtis juba ukse paukudes onni kaduda. Sest tema meelest oli kull kevadest hullund ja kisas juba päise päeva ajal.

Seal nägi rauk äkki eemalt puie vahelt lähenevat inimest. Ta vajus uuesti küüru ja kõssu, ta käed värisesid. Ta kartis inimesi — vihkas inimesi. Ja tuleja oli noor naisterahvas — peenelt linna moodi riides, kätel väike poisike.

Siin ta nüüd juba seisis — süüdlasena, alandlikult rauga ees. Ta põskedele veeresid pisarad kui ta hüüdis: „Vanaisa, vanaisa! Võta mind mu lapsega enda

juure — ilm on nii palju mulle teind valu. Oo sa ei mõistaks seda kõik vanaisa. — Võta vaid! Luba oma onnis olla mul õnnelik, tunda rahu.“ Ta langes rauga rinnale — pani väikse poisi ta sülle ja oli tasa, tasa. Ta tundis, et siin selle isa-ahtakesel raugarinnal ta leiab tõesti rahu.

„Lapselaps!“ sosistas vanamees. Istus kohmetult ärevalt, — tasa libisesid vanad karedad sõrmed väikese poisi-maimukese valgeis juuksis. Ja siis — siis tundis rauk kuid hinged midagi võimsalt paisus. —

Vahtis kui uuesti ärgand oma ümber ja nägi nüüd alles pimestavat päiksesära, kuulis nüüd alles kevadlaulu laanes. — Jah ta pidi tunnistama kevadele, võimsale kevadele, et ta oli võidetud. Nüüd oli tal siiski kevad — ta eluõhtu kevad! Tasa liikusid närtsind huuled: „Ei oodand, ei oodand, et tagasi tulete mu lapsed.“ Nii rääkis ta vahtides jõuetult oma lapselapsi — kuna südames ümises ta kaasa kevadlaulule.

Noorus kohustab.

Kaunim aastaaeg kevad — kaunim elujärk noorus.

Kahju kevadest, mille veetma peab tõvevoodil, kahju nautimata ilust siis kogu aasta veel. Pole ilmas vist inimest, kes sooviks pageda kevadpäikese eest, mustavate müüride varju, pimedasse kongesse — pole vist kevadpõlgurit inimkunnas.

Kuid noorus, ainus kord inimelus esile tulev, ei iial korduv — ta elukevad; arvata temale tuleks menu suuremat, armastust palavamast kevadest, kas?

Kus leiame sageli kaasaegseid-noori, kus liikumas mõtted neil?

Kas tunnevad kõik noored elu, noorusea väärtust, kas?

Olla tugev, võimas — see nooruse enesetunne, ja sest siis sageli heidetakse kahel käel jõudu, energiat, tuld — ohvriks madalaile lõbudelle. Võetakse rekorde kõlvatuses, suurusetatakse jõudud alkoholi hul-

gaga, kas kõlbab see nooruselle, elukevade eale?

Sageli näeme noori kõrtsi umbses õhkkunnas, põsed koltund, klaas värisevate sõrmi vahel, on's noored veel nad? On's kevad see? Pigem küll sügis, sügis mis saabund suveta, suveta mis valmistab vilja kevade õitsengust, sügis lõikuseta neil.

Kaasnoored, kas selleks meil noorus, kas selleks jõud, energia, teoik hinged, kas selleks? Ei, oleme kevade lapsed, kevad üürike, ent tööd palju, teadkem seda! Asjata elada ei taha ju ükski, ja meid kutsub töö, pilkugi aega ei tohiks olla veetmiseks kõrtsis, pilkugi raiskamiseks madala lõbuga, kübetki jõudu pole ülearu, et kuulutada asjata seda.

Hüljakem madalad lõbud ja naudingud, hüljakem alkohol — nooruse vaenlane, joovastume noorusest, naudingut ammumata loodusest, taevasinast, metsakohast,

linnulaulust, juure saame jõudu, energiat säält, pühaks tööks, teotsemiseks parima tuleviku, õnnelikuma oleviku hääks. Liig palju veel halba, liig palju pimedust, vaimulagedust Eestis, siin ootab töö, ootab tegijaid kel rinnas seks usku, lootust, armastust, ootab noori!

Kevad on külviaeg, külvatakse ka siis kui teadmata lõikaja, meilgi on kevad, külviaeg, külvame siis, kuigi vast ise ei lõika, ent lõikame ju meie eelkäijate külvist, nende töödest ammutame jõudu.

M. Sommer.

Rahulolematus ja optimism.

O. Iblus.

Loodan, et „E. N.“ lugejad mulle andestavad kui seekord veel jatkan vaielust nrs. Ed. Riisman'iga „ajavaimu“ ja sellele kaasnevi nähete kohta meie noorsoos*).

Ma ei pea õigustetuks revolutsiooni palaviku möödumist noorsoos. Just selle jätkamine ja vaimliku reaktsiooni vastane võitlus on praegugi hädavajalik. Poliitiline iseseisvus on väliseks vabaduseks, sellele lisaks peame võitlema seesmise vabaduse (mõtlen selle all iseseisvat otsustusvõimet igal alal) ja rahvuslik omapärase kultuuri eest.

„Ajavaim“ on hoopis mitmepalgelisem kui vanade roomlaste Jaanus. Tas leidub nii positiivseid kui negatiivseidki nähteid. Pole mul mingit kavatsust eitada selle positiivseid mõjutusi, ent mulle näib praegu negatiivsete komponentide ülekaal ja seetõttu selle tulemuseski ülekaalus negatiivne mõju. Pole kindlasti põhjusest syydistet päälesõjaaegist „ajavaimu“ liialdet lõbutsemisihast, pääliskaudsuse jne. eest.

Kyll aga pole mul midagi kompromissi vastu „ajavaimu“ positiivse osaga, nagu seda soovitab Ed. R. Pean seda isegi paratamattuseks: me elame ikkagi omas ajas.

*) Küsimust on käsitletud mitmekülgsest, nii et võime lugeda vaieluse lõppenuks käesolevaga.
Toim.

Tants ja kino? Ei usu, et needki kaks tänapäeva suurust oleks suutnud põhjustada oma sennise positiivse mõjuga enda tunnustamise, vaid tunnustus on esmajoones näiteks järelandmisest praeguse „ajavaimu“ negatiivsele mõjudelle, kuna nad tunnustuse oleks väärind alles reformeerituna. Ideelised eetilisel ja esteetilisel kaalutusil teotsevad kino ja tantsu „materdajad“ pidid andma oma positsioonid „ajavaimule“, taganedes ise reformi nõudele.

Ja tehnika edugi? Kas pole seegi endaga kaasa toond kyllalt negatiivseidki kylgi. Mõelgem ainult sõjakoledusilegi, mis suurel määral edeneva tehnika võimaldet! Pole veel selle nägemiseks tarviski asuda Gandhi seisukohale tehnika suhtes. Kuigi ei loeks endale kuidagi häbitavaks temagi seisukohale asumist; olen juba aastaid imetlusega jälgind selle tänapäeva suurmehe tegevust, mõtteid ja tema lõpmata suurt optimismi — sygavat usku inimesse, ajal mil enam ja enam usutakse sarnud mateeriasse.

Niipalju tolle kurikuulsa „ajavaimu“ suhtes.

Ed. Riisman võtab L. Laarmani ja minu artiklid arvustetavaks kui lootusetusega ähvardava pessimismi avaldused.

Mulle näib, et L. Laarman kyll ei pidand olukorda kaugelki lootusetuks. See oli pigemini võitlushyüd.

Mina samuti ei tahtnud ega taha luua mingit lootusetuse õhkkonda. Kui ma tahtmatult siiski olen mõjutand kedagi ses suunas, siis palun andeks! Pean raskusi puhastustuleks meie aateile ja viipasim sellele valides oma eelmise artikli motoks tsi-taadi Kellerilt. Kui ma peaksin lootusetuks noorsooliikumise olukorda, siis tõepoolest „milleks tegutseda, milleks rabeleda...“ — siis poleks mind enam kaasa teotsemas noorsooliikumises.

Pean meie noorsooliikumist selle puudusist hoolimatta lootusrikkaima nähtena tänapäeva kultuurelus. Selle senniseid saavutusi hiilgavaks näiteks meie noorsoo suure osa aatemeelsusest! Aga see pole siiski jõudnud veel piirideni, kuhu ta võinuks jõuda ja seepärast see rahulolematuksi noorsoo „prokuröridelt“! Sest praegu on ikkagi palju, palju noori, kes rahulduvad simmanide, ehalkäimise, joomingute jne. jne-ga ja ei tunnegi igatsust millegi kõrgema, vaimsema poole. Neis on tarvis äratada rahulolematust olukorra suhtes ehk teiste sõnadega: luua kultuuritahteline õhkkond!

Ma usun, et eesti nooril, kes lühikese ajaga on suutnud juba nii palju saavutada,

on küllalt jõudu puudusi nägemiseks ja nende kõrvaldamiseks ning selle kaudu oma võimete harjutamiseks, ega ole tarvis neile näidata ainult saavutusi.

Just see, et „ei tohi me selleks (vaimukultuuriks) seada raame, mis olid enne, vaid peame leidma uued raamid, mis kooskõlas olemasolevate saavutistega“, nagu ütleb Ed. R., õigustabki meid tundma rahulolematust olemasolevaga siiski, kui ei ole olnud tagurpidiminekut, kui aga edusammud pole nii suured kui nad võinuksid olla.

Nii siis, mitte selleks, et syvendada pessimismi ja kylvata masendavat lootusetust noorte ridadesse, vaid selleks, et teadlikult näha puudusi ja raskusigi saavutusi kõrval, mis hoiab mõndki vast pärastise pettumuse eest, näitab noorusmalevalle rynnakuks neidki vaenlasi. Noorusel pole ju raskusi, mille vastast tema jõud kokkunult tagasi pöörduks!

Seepärast lõpetan Ed. Riismani sõnadega: „nõudke palju, kuid olge rõõmsad ka vähese üle!“ Liidame hoogsaks noorus-töökäsi rahulolematuse olemasolevaga ja usu noorusliikumise suurtesse glesannettesse ja selle tulevikku!

Kirjandus ja selle lugemine.

Johannes Kaup.

Asja see oli, kui ajaloo sajandite kangasse löödi meie iseriikluse kaheteistkümnene lõim. See pole palju, võrreldes aastasadu vanade kultuurrahvastega, ent ometi küllalt selleks, et taotleda vabana kultuurrahvana kultuuri õisi ja istutada neid kasvama ja õitsema oma kodudesse. Sääraseid lilli on meie laul, muusika ja kirjandus. Juba peerutule valgel kõlas kurb põhjamaa viis suitsund tareparte all. Ka meie muusika ulatub halli minevikku. Vabad eestlased kogunesid kandlitega ja torupillidega peotsemiseks metsamurule. Võimsalt lainetas siis häälteteri põlistüvede vahel ja mässis end ümber kiige. Need metsapeotsevad ehk ongi meie laulu ja muusika sünnimaad. Ent meie kirjandus

on noor. Tõsisest kirjandusest ei võinud olla juttugi ajal, mil sunnitöö oli elukutse ja piibel pakutav kirjandus.

Vaatamata meie kirjanduse noorusele, oleme ometi hoomanud kirjanduse tähtsust indiviidi siseilma viljelemisel ja seda kultuuritegurit arendanud imestamisväärsel viisil. Julgeme peaaegu nimetada oma aega kirjanduslikult sääraseks, mil meie kirjandus oma arengus on jõudnud tsentrumi, kus ta väärne seisma kõrvuti teiste kultuurrahvaste kirjandusega.

Kirjandusest rääkides ei tohi unustada seda suurt vabaharidustööd, mis ta teeb lugejate keskel; õieti ongi see kirjanduse kasulikkus, kuna teoseid, mis ainult kõditavad närve, äratavad kõlvatusele, me ei

nimeta kirjanduseks. Kool ei suuda igal juhul teha kaugeltki noorsoos seda tööd, mida teeb hääd raamat ja selles peituvad hääd ja õilsad eeskujud. Kasvataja on nähtav ja ta isiklik eeskuju vahel eemale-tõukav, kirjanik selle vastu aga on kättesaamatu ja kaugel, tema mõtted on aksioome, mis tuletatud tegeliku elu näitelavalt.

Ent kas võime võtta kirjaniku mõtteid aksioomina, ümberlukkamatuna tõdedena? Ei. See pole kaugeltki kirjanduse mõte. Lugeja ei tohi mingil tingimusel lasta mõjuda kirjaniku mõtteid agressiivselt, ümberlukkamatutena tõdedena. Kirjanduse ja tegeliku kasvataja vahel on suur vahe. Koolis alistume igale õpetaja sõnale, kuid kirjanduses on lugu teissugune. Sõna kirjandus peidab endas motiivi, mis peab mõjutama ja viljeldama inimajus teatavat reaktsiooni, kutsuma esile mõtte protsessi. Ilukirjanduslikke tooteid lugedes, elades kaasa kujusid, nende teotsemisi ja mõtteid, peame looma kritiseerivaid mõttesugemeid, lähtudes oma isiklikest elukogemustest ja tõekspidamisest, seirates tegelikku elu ja selle positiivseid või negatiivseid külgi.

Isik, kellel selged tähed ja nende kokkulugemise kunst, ei tohi veel kaugeltki väita, et ta oskab lugeda. Kirjanduse lugemine on kunst, mis nõuab eelteadmisi ja meetodeid. Seda mitte üksi lugemismaterjali valikul, vaid ka selle läbitöötamisel, lugemisel. Kooles, kirjandusloos kavas on ettenähtud rida teoseid, mille lugemine nõuetav. Ent kuidas loetakse neid teoseid? Enamail juhtel võristatakse raamat välikiirelt lehekülgi vahele jättes läbi, ilma et hiljem sellest teosest päale päälkirja midagi teataks. Tuleb aga ette ka sääraseid juhte, kus lastakse vahetundidel kaasõpilast jutustada kokkuvõttes teose sisu ja siis kiideldakse aine õpetaja ees, et teos on loetud ja sisu teada.

Üldse armastatakse meil kiidelda loetud teoste arvuga, kusjuures teosed igast liigist ja mitmeväärilised. Olgu raamat väärtuslik, meeldigu ta või mitte, ta võristatakse lehti vahele jättes läbi ja tormatakse edasi uue manu. See on väär. John Ruskin ütleb: „Sa võiksid kõik raamatud briti muuseumis läbi lugeda, kui su elueast selleks ainult jatkuks, ja ometi täiesti harimatuks jääda; loed sa aga küm-

me lehekülge hääst raamatust täht tähelt, s. o. tõelise täpsusega, oled sa ikkagi teatud küsimuses haritud inimene.“ Pole raske seda defiinida teisiti: loe vähe, kuid häist ja valitud raamatuid ning tähelepanelikult ja igat mõtet kaalutledes, siis võid öelda, et sa midagi tead ja et sa teatud teost oled lugenud. Kuulsaim kirjandusteadlane ja kriitik Georg Brandes ütleb nagu eelmise täienduseks: „Raamatuid, mida ma hindan, olen ma lugenud tihti rohkem kui kümme korda.“

Teatav klass lugejaid loevad kõigepäält raamatu lõpu. On see väheütlev, siis loobutakse üldse lugemisest. Teine tüüp lugejaid jätab igavamad ja üksluised kohad lihtsalt vahele. Kõigepäält peab ütlema, et kirjanik pole kirjutanud ühtki kohta raamatus asjata. Igal leheküljel on oma oluline väärtus, kuigi mõni episood omab suurema, teine vähema väärtuse. P. s. arendavad venivamad kohad lugejas püsivust ja tahtekindlust ja on juba sellepoolest soovitatavad. Ka lõpu lugemine enne selle loomulikku aega on lubamatu, kuna see võib saada ja kindlasti osutubki tõhusaks häiritajaks lugeja olemisele, mõtteile, vaateile, neid kas kammistades või hajutades loomulikult taselt.

Kõigiti soovitatav on pidada kirjanduslikku märkmikku, pävikut, mida tarvatakse iga teose lugemisel. Säärasteist märkmeist on mitmekülgne kasu. Kõigepäält läbivad meie ajast lugemisel mitmesugused mõttevälked, mis tulevad viibimata jäädvustada paberile, kuna aju vastuvõtt ja alalhoid pole kindlustatud kestvalt. Töö lõpul peame elama teose mõttes veel kord läbi, võttes kritiseeriva positsiooni loetust. Needki mõtted tulevad jäädvustada ja meil on oma isiklik huvitav kriitika teosest, mida esimesel juhul võrdleme mõne asjatundja arvustisega, märkides jällegi teatavad lahkuminekul, neid veel kord kaalutledes.

Säärase mõttekimbu juurde tuleb märkida veel autori eluloolisi andmeid ja siis võib end pidada huvitava ja väärtusliku töö omanikuks. Kujutage ette, milline väärtuste hulk koguneb nii ajajooksul. Ent säärase märgete ulatus ja tähtsus ei piirdu veel sellega. Meil armastatakse tsiteerida igal soodsal juhul filosoofe, kriiti-

kuid, kirjanikke, luuletajaid jne. Kust võtta tsitaate? Kahtlemata nende töist. Neid tsitaate tuleb koguda jällegi teose lugemisel. See on huvitav ala. Ühed koguvad mõtteid kirjandusest, kunstist, kirjanikest, teised naisist, loodusest, poliitilisi ja ühiskondlikke mõtisklusi jne. Ajajooksul koguneb niiviisi väga ülevaatlik ja väärtuslik kogu tähtsamate meeste ja naiste mõtteid igal alal. Neid on vägagi soovitatav kasutada referaadis, kõnes, kirjatöös. Need mõttekillud, sümbolse tähendusega read on paljudel juhtel tõhusad mingi väite puhul ja panevad sageli mõttelõngad kiiremalt ja mõjuvamalt hargnema.

Raske on nimetada aega, millal lugeda. Igatahes tuleb seda teha siis, kui selleks mahti ja tahtmist. Selle asemel, et istuda kuskil halvas seltskonnas, vaadata halba filmi või näidendit või viita aega sümpaneil alkoholi juues, jutleda tühiseid jutte jne. on kasulikum viita aega lugemisega. Siin peab arvestama aga ka meeleoluga, mille kohaselt peab valima lugemismaterjali. Kui lugemine tundub vastikuna, siis jäetagu raamat rahule ja siirdutagu teisele teotsengule. Sel juhul on mõtted hajunud ja kui ei olda innuga loetava man, ei tajuta loetavat, siis loomulikult pole lugemisest midagi kasu. Kasutu lugemine aga on oma närvide rikkumine ja mõttetu ajakulutamine. Ning te siis ei saa uskuda Maksim Gorki sõnu: „Nagu muinasilma

linnud laulsid raamatud ja jutustasid mulle, vangile, kui imeline ja rikas on elu töepoollest ning kuidas julge ja osav inimene edasi püüdes saavutada võib kõike hääd ja kaunist. Raamatud täitsid kogu mu elu mure ja igatsusega — saada midagi paremat, saada millekski paremaks, ja igaüks oli neist nagu hing, mida märgid ja sõnad sindunud paberile ja mis ellu ärkas, niipea kui silmad ja mõistus nendega kokku puutus. Sagedasti nutsin liigutatuna, luges inimesist midagi ilusat ja õilsat.“

Friedebert Tuglas lausus „Marginaalias“: „Raamatud on tihedamad kui elu. Nenden on elu ekstrakt.“

Lõpuks veel raamatute hoiust. Paljud loevad raamatuid määrinud kätega, kortsutavad rinnuli pääle laskudes lehti ja murravad viimaseid lugemisjärje märkimisel kahekorra. Sääraselt koheldud raamat kaotab aga palju oma väärtusest. Määritud ja kortsutatud raamat äratav tülgaustunnet ja tõukab eemale. Raamat tuleb hoida piinlikult puhas, kui ei taheta rüvetada raamatu au. Raamatut lugedes tuleb istuda sirgelt ja hoida raamat silmist teataval kaugusel, sest muidu on lugemine tervise rikkumine. Ka lehti ei tohi murda ega kortsutada; järje märkimiseks tarvitage paberilehekest. Ainult puhas ja hästihoitud raamat on meeldiv ja väärtuslik, kuna ju raamatut ei tarvitata mitte ükskord, vaid — eluaeg.

Põllumajanduslikkude töövõimaluste üldjooni.

Rich. Peedov.

On väidetud ja näidatud statistiliste arvudega, et ÜENU on maaorientatsiooniline organisatsioon, kuid kas need noored on ka huvitatud maast? Ringi liikudes maal, puutudes kokku noorsootegelasega kohapääl, puudutades kõneluses tegevust ja töövõimalusi räägitakse kirjandusest, näitlemisest, laulust ja spordist, kuid ei kuuldu kõnelusi maatulunduslikult alalt. Maatulunduslik ala põllumajanduslik tegevus on asetatud ebaõigele asupaigale. Maal ollakse osakondades ühekülgsed vaimutegelased veel ja majanduslik mõtlemisviis on jäänud laokile.

Kui ei ole majanduslikku mõtlemisviisi ega — jõukust, kõduneb ka kultuur igaugune ja siginevad Taavet Soovere taolised tüübid. On loomulikult küllalt ka neidki tublisid tütarlapsi ja poisse talutaredes, kes teadlikult leiavad võimalusi eneseharimiseks põllumajanduslikul alal. Nad leiavad, et üksi tegelemine vaimliste aladega pole veel õige tegevus ega elu, vaid sellel peab olema ka majanduslik alus.

Olgem otsekohesed: kõik oleneb juhtidest; neid aegu ei usu me nägevat, kus massid omaksid teovõimsa enesetahte.

EESTI NOORUS

Selles peitub maaosakondade suurim häda ja valusaimalt veel põllumajanduse tegevusharudes. Kui üldjuhte siiski leidub kooliõpetajate, ametmeeste ja teiste näol, siis on need kõik üldkoolide bagaashiga ja maavaimust eemal. Onnetus on kutsehari-duse puudumine. Eeskujusid vajab inime-ne, vajab noorus. Ei tohi sellepärast põ-lata vanugi, et oleme noored; auga halliks läinud meestelt võime õppida.

Iga noor maal peab austama oma kut-setööd ja leidma temast huvitust ning rahuldust; maavaim peab ärkama uuesti ellu.

Edasiarenemise nimel peame püüdma takistada nooruse valgumist maalt linna, see on enesetapp otsekohe — kergema elu hüved, otsingud ja maitsmine laasta-vad noori rohkem kui rahulik looduseelu. Ja päälegi hulk noort teovõimsat tööjõudu kaob asjata loova töö juurest ning linnas tööta tööliste merekalda kindlustamise krediidifondid suurenevad!

Mainitakse, maaelu on raske, ei ole kultuuri, töö on must ja vähetasuv. Ta kõik on seda, eelöeldut — kuid ka vastu-pidist — ta on nii nagu meie ise teeme ja korraldame oma töö ja elu. Kes meist võib veenduda Taani või Rootsi põllumehe mittekultuurilikkuses! Ka säääl tehakse tööd, samarasket ja musta kui meil. Kuid, säääl osatakse teha ja muuta elu mugavaks talus, meil ei osata, pole tahtmistki selleks. Ei aita loengud (ja neid on küllalt korraldatud osakondades) ei kursused — huvipudus jätab kõik vanaviisi ka siis kui noored saavad juhtimise võimalused — töö põllul jääb päälesunnituks, talu korraldamatuks ja talumehe nime kanda häbenetavaks.

Kui noorus on tulevik, siis olgu selles ka kohustused. Kohustused õppimiseks oma kutsealal, sest vaid igale alale on vaja spetsialiseerunud töötajaid, siis vast saab töötada hästi ning odavalt.

Sellepärast, kevade liginedes, kus elu ärkab maal ja seeme ootab külvajat, olgu ka ÜENÜ osakondades põllum. tegevusharude liikmeil selleks ajaks kindel tahe, püüe muuta kodu kaunimaks, kultuursemaks ja mitmekülgsemaks tulunduslikult.

Võiks märkida punkte, millest haarata kinni kõige enne, juhtsõnaks jäägu see:

seda mida rahata saab läbi viia tuleb teha kõige enne.

1. Üldorganisatsiooni alalt. Leidke oludele kohane päevakava, millal tõusete üles, sööte, teete tööd, puhkate; täitke see täpselt. Tehke tööd tööajal. Püüdke harjuda töö ajal sellega, et ei räägi, suitseta, vahi asjata. Võite selle eest teha vähem töötunde ja leiate et pärast on parem. Pärast tööd puhasta, pese ennast, pane selga paremad rõivad, siis tunned et tööväsimus kaob imevael ja ei tule meeldegi raske talutöö.

Tööriistadele määrake kindel koht, et ei oleks otsimist, asjatult ajaviitmist. Harjutage ennast alati tagasi panema tööriistu sinna, kust võtsite; tehke prügi-andvaid töid vaid selleks määratud paigas. Parandage tööriistade vead mida ise saate alati kohe. Värvige kevadel raudpõllutööriistad odava värnitsa ja värvimulla värviga, tööriistad on palju rõõmsamad silmale ja rõõm on teha nendega tööd. Puhastage nad mudast kui panete talikorterisse. Ärge jätke äkkeid-atru künnile, vaid tooge koju, asetage veokaikad adra-äkke pääle.

Kui on täidetud needki väikesed igapäevased asjad selliselt on see suureks sammuks kultuursema kodu poole. Ja pärast hakkab silm isegi seletama majade luitunud välimust, siis on aeg asuda rootsi-soome värvi tarvitamisele. Nii samm-sammult läheb see edasi.

2. Kodukorralduse alal puutub silma kodukaunistus kõige päält. Leidke kodu ümbruse ilustamiseks kodumaa puude istutamise võimalusi; saate ehk rajada paar jalgteed ja liivaga raputada üle, korraldada nägusaid lilleklumpe, hoolitsege muru eest, kus hää pikutada. Hoidke puhust kõige rohkem, leidke võimalusi aia tegemiseks, et õuest ei pääseks tüli tegema hulkuvad sead ega kanad-aned.

Pärast seda märkate talu üllatavat muutumist.

3. Puhtpõllutöö, üldse töö juures tee nii nagu on parem, oled lugenud raamatuid, saanud näpunäidet asjatundjalt. Opi katseid tehes, külasta eeskujulikke majapidamisi ja küsi kõigi tegevuste-toimijute põhilauseid. Vaatamine üksi ei anna midagi, peab teadma ka tegevuse põhju-

seid. Opi, kogene ise, siis on ka sellest midagi kasu.

Alga väiksel, et sissekukkumisi ei tuleks; kaasinimeste naer riisub paljugi töötahet. Rikastage meie talude ühekülgset söögisedelit leib-liha-kartul, aiaviljade kasvatamisega, pühendage neile hoolt, üksi mahakülvamine ei tähenda midagi, saake saab vaid harimise läbi. Soetage mesilasi, sellega saate tänuväärt tööala, mis teile teeb rõõmu. Soetage kanapidamine, kui see võimalik on ja tõsist huvi leidub. See suudab teile küllaldaselt taskuraha anda.

Need oleks alad, millele noorus peaks pöörama silmad kõige enne; nende läbiviimine ei nõua kapitale, kuid meie kodu võidab palju, eestkätt ilu mõttes ja ka majanduslikult.

Et aeg on kevadele lähenev, möödab on teoreetsete tegevuste hooajad, siis pole mõtet puudutada talvist tegevust ega tegevuskava põllum. tegevusharul selles osas, märgiksin vaid mida teostada tuleks tegeliku töö hooajal.

1. Leida kontakt kohaliku agronoomi-

lise tööjõuga, kellelt saaks vajalikke juhtnõore.

2. Korraldada enesealgatuslikke väetiskatseid, organiseerida üksikliikmete tegevusi võistlusteks omavahel, see äratav indu ja tahtmist parema järele.

3. Koonduda õpepäevadeks puhkepäevil ühe või teise noorsoolase tegevusharu liikme juure harutama tegelikke küsimusi ja vaatlema tehtud tööd.

4. Korraldada õpereise kohalistesse majapidamistesse, kust võib õppida mõnegi parema tööriista valmistamist või töömeetodit; „kuulsatesse“ majapidamistesse minnek on aja üle elanud.

5. Korraldada sügisel tehtud töö väljapanekuid ja hindamisi. Väga ilusad on noorte lõikuspidud rohelises.

Kui meie saavutame neidki väheseid nõudeid ja leidub püsivust töös, siis võime minna edasi igas üksikus tööharus.

Maanoored, jõudu tööle! Püsivust, armastust emakese maa vastu, mulla vastu, mis endas kannab kogu elu, kõike olemasolevat.

NOORSOO TÖÖ MAILT.

ÜENÜ Tartu osak. tegevusest.

ÜENÜ Tartu osak. pühitses käesoleval aastal 16. märtsil oma IX aastapäeva piduliku koosviibimise ja teelauga karskusliidu ruumes, kuna suurem aastapäeva pidu korraldatakse 30. märtsil T. Tuletõrje ruumes.

Päale mitmeaastast rändamist kohasteise, peatuma jäädes Tartu Majaomanikkude seltsi ruumesse Tähe tn. 29, kelle juhatus meie noorile lahkelt vastu tulles omi avaraid seltsi ruume kasutada lubab, on osakonna tegevus hoogsalt paisunud, mida tunnistab möödunud aasta jõuküllane ja mitmekesine tegevus. On korraldatud rida peoõhtuid, perekonnaõhtuid jne. Suve jooksul korraldati mitmed jalutuskäigud naabrusesse, väljasõit ja pidu Kaagveres, külastati ÜENÜ Saduküla osakonda ning ÜENÜ 10 a. juubelil Tallinnat. Sügisel korraldati Tartus loterü-allegril ja suurim kontsert-ball. Tegevusharudest töötasid

möödunud aastal ja töötavad praegugi omakultuuri, spordi, kirjanduse, näite ja muusika harud. Eriti edukalt viimane 75-liikmelise segakooriga noore muusikeri R. Ritsingu (Heliste) juhatusel. Sügisel asutati ka 26-liikmeline meeskoor, kes juba mitmed korrad õige edukalt on esinenud. Eeloleval suvel on ettenähtud 2 kontsertingreisu.

Ettevalmistusel on praegu suurim rahva-kontsert mõlemate kooride kaastegevusel. Möödunud kirjandusnädala puhul korraldati suurem kõnekoosolek, kus esinesid: R. Põldmäe „Koomikast Eesti kirjanduses“ ja J. Tomson „Kirjandusteos kui kunstiteos.“ Töötab raamatukogu umbes 500 köitega.

Liikmeid on osak. 127. 1930 a. juhatusse valiti nrs. nrs. V. Asman (esimees), A. Lepik (abi), V. Mõttus (kirjatoim.), pr. E. Hanny (abi), F. Littosk (laekur), A. Eber (abi), J. Timmermann (arkivar).

EESTI NOORUS

Osakonnal on kogu aeg olnud raske võitlus ainelise kitsikusega, ent noorte energia ja visa püüdmine on üle aidanud nii mõnestki kriitilisest hetkest ja kuigi polnud sentigi kapitaliks on möödunud aasta kassa läbikäik küllalt suur, umbes 280.000 senti.

Tuleviku väljavaated on vastavalt nooruse optimistmõle õige roosilised. Jääb aina soovida meie agarale noorile veel suurima hoo ja innuga edasi töötada meie noorustöömail ja rahvuskultuuri põllul.

V. Asmann.

ÜENÜTO võistlusretk Narva.

1. ja 2. märtsil külastas ÜENÜ Tallinna osak. spordiklubi naiskond Narvat, kus tal Narva noortühingu „Astra“ korraldusel võistelda tuli võrk- ja korvpallis n. ü. „Astra“ ja kaitseliidu naiskondadega. Esimesel päeval kaitseliidu naiskonnaga mängiti korvpalli, võitis ÜENÜTO 39:23 (28:12), kuna „Astra“ kaotas võrkpallis tallinlastele 2:0 (15:13, 15:12). Teisel päeval peeti ping-pongi võistlusi, mille tulemuseks seis 3:3 ja õhtul võrkpallis K. L. naiskonda võideti 2:0 (15:12, 15:3) ning korvpallis kaotas „Astra“ naiskond 32:18 (13:7). N. Ü. „Astra“ kui külaliskutsuja poolt oli vastuvõtt väga sõbralik, mille tõttu võistlusretkelt ÜENÜTO naiskonnale jäid parimad muljed.

Pillidel: vasemal n. ü. „Astra“, kaitseliidu ja ÜENÜTO naiskonnad, esimeses reas keskel istuvad naiskondade vanemad (kaptenid) vasakult 4. Tomasson (k. l), 5. R. Birk, (ÜENÜTO), 6. Mõttus („Astra“). Vasakul serval seisavad „Astra“ treenerid O. Topman, teises reas ÜENÜTO esitaja V. Vahtel, kolmandas reas n. ü. „Astra“ sportkonna juht U. Kiviste, kelle isa Peetri koguduse pastor P. Kiviste on n. ü. „Astra“ esimees. Teisel pildil — ÜENÜTO naiskond Narva kose vaatlemisel. Taga vanaaegne Jaanlinna kindlus.

ÜENÜ suurim osakond — Tallinna — pidas 23. veebruaril oma ruumes, Lossi plats 4. aastapeakoosoleku. Kokku oli tulnud liikmeid poolesaja ümber. Juhatas R. Saarman ja protokolliks R. Mõistlik. Pikema ülevaatega läinud aasta tegevusest esinesid esimees K. Kranfeldt ja harude esitajad. Liikmeid oli osakonnas möödunud aastal üle kolmesaja. Juhatuskoosolekuid peeti 45, peakoosolekuid — 2. Tähtsaimaks sündmusiks olid uute omaette ruumide saavutamise Toompeal, suurem ekskursioon (180 osavõtjaga) Soome, Jäska ja Viiburi pidustustele, osakonna ja kogu ühenduse 10. a. pühitsemine. Segakoor on arviliselt kasvanud ühe saja liikmeni kuigi endise juhataja A. Kase-metsa lahkumine koori teatud kriisi tõi. Draegu on koorijuhiks juba viiendat kuud helilooja E. Aav. Kirjandusõhtutest on tähtsaim olnud „Noorte loomingu õhtu“, peale hulka vaieldud õhtuid, loenguid jne. rohke osavõtuga. Spordi haru on samuti õige agaralt tegutsenud,

peamiselt võistluste korraldamisega. Peale selle on osakonnas töötanud veel rahvustantsu klubi, omakultuuri ja näiteharu.

Aineliselt on töötatud kaunis tunduva puudujäägiga, mis peamiselt tingitud üüriruumide võtmisega 1. a. juunis.

Juhatus valiti 9 liikmeline, kuhu pääsesid K. Kranfeldt, E. Kaljot, E. Eik, E. Selvnik, R. Samberg, S. Tsõpukov (endised) ja T. Loik, J. Kallmann, F. Kreitsmann (uued).

Kirjanikkude austamine Elvas.

ÜENÜ Elva osakond, teadlik olles, et Elvas asuvad kirjanikud H. Raudsepp ja J. Kärner, suhtuvad noorsooliikumisse häätahlikult, on otsustanud pidada nimetatud kirjanikkude õhtuid. Esimene sarnane õhtu peeti teemil „Hugo Raud-

sepa õhtu" Elva algkooli ruumides 23. märtsil s. a.

Nimetatud õhtuks lahket kaasabi lubas kirjanik J. Kärner, kuna kohaliku algkooli juhataja hr. Lange suure vaeva nägi õpetades osakonna meeskoorile laule, mis tulid esitada 23. märtsil. H. Raudsepp on lahkelt osakonnale kasutada annud rohkel määral kirjandust ja tulusaid juhatusi näidendi mängimiseks.

„H. Raudsepa õhtu“ algas meeskoori lauludega, mille järele oli avakõne osakonna esimehelt. H. Raudsepa tödest kokkuvõtte tegi kirjanik J. Kärner, kuna H. Raudsepa näidendist „Püha Miikaeli seljataga“ katke tõi lavale osakonna näiteharu. Pääle nimetatute oli kavas veel viiulisoolo ja mõned katked H. Raudsepa uuemast toodangust. Õhtu lõppes meeskoori lauludega.

„Appell“ 25 aastane.

Rootsi vaneim rahvustantsu selts „Folkdansällskapet Appell“ pühitses 7 veebruaril k. a. oma kahekümneviieaastapäeva. Sel puhul oli Stockholmis, Skänseris, suurem piduaktus, millest võttis osa hulk pealinna ja provintsi rahvustantsu ja teisi kultuurorganisatsioone. Vaimustusega loeti ette ÜENÜ keskjuhatus ja Tallinna osakonna saadetud ühine auaadress, maitsekas nahkkõites, eestija rootsikeelse tervitustekstiga.

Appellil on praegu liikmeid — aktiivseid tantsijaid — saja ümber. Pikemat aega on Appelli juhatuses esimehe ja sekretäarina töötanud meie noorsoolasele hästi tuntud Ragnar Wallman. Kuigi „Appell“ on puht kohaline, Stockholmis, organisatsioon kannavad ta liikmed rahvusrõivi ülemaailse päritolekuga.

Eestit on Rahvustantsu selts Appell külastanud kolm korda: 1926 ja 1928 aastate omakultuuri- ja möödunud 1929 aasta ÜENÜ juubelipidustusel.

Poks ja maadlus Arukülas.

Harjumaal on ÜENÜ Aruküla osakond elavamaid ning teojõulisemaid. Rohkearvuline liikmetepere suhtud osakonna töösse väga heatahtlikult ning osavõtvalt kõigil aladel.

Ka kehakultuuriliselt on Aruküla osakond silmapaistvamaid, tänu energilisele organisatorile Einmannile. Kuna talve puudusel välist sporti teha ei saadud, asuti ruumides elavalt harrastama maadlust ja poksi. Viimane spordiala leiab meil palju vastuvaldejaid, eriti maal, kuid Aruküla poisid (nagu Kaiuski) on vaimustatud sportlikust rusikavõitlusest.

Ühiselt valmistati eeskujulik maadlusmatt ja muretseti poksikindad Kutsuli Tallinnast kohale v. s. „Spordi“ maadleja Miisler, kes kuu aega juhatab maadluskursusi. Oma tegelane, sportlaste perekonnast pärit Einmann kahe kuu jooksul pühendas Aruküla poisse poksamise sala-

dustesse. Mõlemate kursuste lõpul 1. märtsil korraldati osakonna esimesed meistri võistlused maadluses ja poksis. Rohkearvuline publik hästi dekoreeritud koolimajas jälgis huviga ja elas kaasa põnevaid jõuproove matil ja nõõringis.

Maadluses ja poksis esines eriti visa tahtega Ehrlich, sooritades poksis muuseumis üllatusvõidu Variku üle. Võistlused peeti neljas kaalus Maadluses tulid meistreiks Borissoff, Ehrlich, Müllerson (üldmeister) ja Laupman. Poksis on osakonna paremaks meheks Andrejev treeneri Einmanni kõrval, kes kaasa ei võistelnud. Kaalude järele parimad Ehrlich, Andrejev, Proman, Lepik. Üks paremaid poksijaid Müllerson, kel oma kaalus polnud võistlejaid, pidi raskeskaalus alla ääma. Kohtunikuna toimus Eesti meister Mänd.

Kavatsus on pidada võistlus Kaiu osakon-

Aruküla poksimeistrid.

Vasemalt: Mänd (kohtunik), Proman, Andrejev, Ehrlich, Lepik, Einman (treener, spordiorganisator).

naga, kuna suvel hoogsalt tahetakse arendada kergejõustikku ja jalgpallisporti.

Noorte poksijate Eesti meistri võistlusest võtsid Arukülast osa Müllerson, Andrejev ja Ehrlich, kes esinesid väga siikelt ja südilt, kuid võistluskogemuste puudusel pidid alla andma pealinna poksijatele. Sel puhul imelised märgiti Aruküla osak. kui poksi pioneeri maal.

ÜENÜ Järvakandi osakonna peakoosolek peeti 23. veebruaril Luemõisa asunduses „Põlma“ talus. Koosoleku avas senine esimees nrs. E. Sõrmus, kelle ettepanekul alati tööd ühise lauluga „Eestima mu isamaa“.

Koosoleku juhataks valiti nrs. E. Sõrmus ja kirjatöimetajaks nrs. E. Vedemann. 1929. aasta aruandest selgus, et osakonnal on praegu 40 liiget. Tegevus avati peoga 1. sept. l. a, sellele järgnesid peod Raplas ja Raikülas, vahelpeal omavaheline kadriõhtu nrs. Lushigute juures. On õpitud Al. Kuusemeetsa juhatusel peaaegu kuu aega rahvatantse; asutatud laulukoor, mille juhiks hr. Maande. Laulukoori esinemised on soojalt vastu võetud. Õpitakse kibedasti Tartu laulupeo laule. Osakonnal ilmub ka oma

aegkiri „Noorustuli“, millest ilmunud seni kuus numbrit.

Liikmemaks määrati käesoleval aastal 50 senti. Pääkoosolekul valiti ka esindajad Esituskogusse, kelledeks jäid nrs-lased E. Vedemann ja Al. Kuusemets, Endise juhatuse poolt esitati avamiseks järgmised tegevusharud:

Omakultuur-haru, muusika- ja näiteharu, lauluharu, kirjandusharu.

Luude juhatusse valiti: J. Bachman (sen. laekur), J. Vall, Erv. Sõrmus (sen. esimees), E. Vedemann (sen. kirjal.), A. Ott, Al. Kuusemets ja Osv. Vedemann.

Järvakandi osakonna asutajaid ja aktiivsemaid tegelasi: 1. Ervin SÕRMUS — juhatuse esimees, 2. Elmar VEDEMAN — J. o. ajakirja „Noorustule“ toimetaja.

Kaseväljalt — Järvakandi noorile.

Tänu Taarale! tuul lõhkus merest jää, jälle on Hiiu vaba, iseseisev, keset laentes vahutavat merd. — Võime igapäev käia mererannal vaatamas kas ju „siidilipp ja hõbepurjed“ ei paista — mis teadustaks meile Järvakandi noorte tulekut.

Omalt poolt soovime, olge vahvad, tulised, jatkugu jõudu ja energiat teil, teie osakonna algaastail. On ju algaasta määranduslikult raskeim — kuid harilikult kõige aatelisem, kõigil palju eneseohverdust, hoolt ja teguvõimet. Siis jääb vaid üle soovida üksmeelt, sest usun teid on seal Järvakandis mõnikümmend noort, ja „Noor olla on kevadet rinna sees kanda!“ — Ja kevade võib ju nii palju — palju uuendada — uut luua! — — —

Meie Kasevälja osakond saab tänava seitsme aastaseks. Peaks juba olma üle sünnitusvaludest, — siiski seisame tänava veel kaunis nõrgal alusel. — Meie ühine kodu Kasevälja koolimaja läheb valla poolt enampakkumise teel müügil. Osa-

konna täiskogu otsustas peakoosolekul Kasevälja maja mitte osta. Osalt on meie tegelastel ja Kasevälja ümbruses olevatel sellest kahju, — aga enamus soovis nii, sest ühing, lootuse järele saab kasutada tulevikus Suuremõisa härrasmajast mõnda ruumi. Suuremõisa loss on veel hästi säilinud oma toredate laemaalidega ja uhkete põrandatega. Tänavu talvel oleme Suuremõisa saalis kaks pidu korraldanud ja edaspidi jääbki see meie peorumiks. Suuremõisa ruumid on ju toredad — õhurikkad, avarad — kuid siiski koduneda neis veel ei ole jõudnud — ei ole ta veel nii kui Kasevälja oli — kodu. — Võib olla on to tunne tekkinud n. ö. „maasentimentalsusest“, mis käseb lihtsat, enam-vähem enda töö läbi saavutatud eset enam hinnata, kui suuri, teiste, võõraste teenete läbi soetatud kunstiväärtusi, mis tunduvad külmana...

Nüüd aga küllalt meist! Esitava kogu järjekorralisel istangul Tallinnas loodame kohata ja läbi rääkida kirjavahetuse üle. Oleksime tänulikud, kui varustaksite enda esitajat ülesvõtetega teie osakonna tegelastest, — meie jälle enda esitajaga saadame meie ühingu tegelaste pilte.

Lootes, et esituskogus esitajate kaudu lähemaid sõprussidemeid loome, jääme ootama peatset nägemist!

Noorsoolise tervitusega

Kasevälja lapsed.

Oma asjus.

Järgmine „E. N.“ number ilmub enne kevadpühi suurendatud kujul. Selles numbris on kavatsesetavad, peale muu maatulunduslik eriosa, jüri õõ mälestamise küsimuse käsitlemine jne. Kaastöö sellesse numbrisse palume saata hiljemalt 3. aprilliks.

Mai kuu number ilmub kavatsuse kohaselt kehakultuuri erinumbrina. Palume ka selle numbri jaoks aegsasti lähendada kirjeldusi, pilte jm.

Käesolevast numbrist toimetusest mitteolenemise põhjusil pidi välja jääma A. Meikopi Rootsi reisimuljete järg.

Kirjavastuseid.

Pikka Veitsi. Tänu. Avaldame järgnevas numbris.

Ovo. V. Tännasilmaga. Imestamisväärt püsisus. Ent lubage paluda enam süvenemist, enam keskendatud avaldamisviise ning vähem laenatud mõtteid. Osa ilmub lühendatult.

Suitsmart. Oleme tänulikud kaastöö eest ja ootame edaspidigi. „Tähtpäev“ vast sobib kevadepoole.

„Vaba Maa“

jagab rahva mured ja rõõmud. „Vaba Maa“ on leht neile, kes tahavad **iga päev** jälgida kodumaa ja kogu maailma sündmusi. Tuhat oma kirjasaatjat. Päevauudiste poolest kõige rikkalikum ja värskem leht. Juhtkirjad asjatundjate sulest. Gori pilkepildid, alati põnev romaan. Iga päev pildid päevastundmustest. Maksuta kaasaandeks nädal-leht „**Esmaspäev**“. Tellimishind: kolmeks kuuks 3 kr. 70 s., üheks kuuks 1 kr. 50 s.

„Rahvaleht“

on ajaleht, mida nõuab tänapäeva lugeja. Ilmudes **kolm korda nädalas pakub ta** rohkem kui päevalehed nädala jooksul, sest tema sisu on kokkuvõtlik. Iga numbriga maksuta kaasas „**Perekonnaleht**“. *Tellijatel lehes kuulutamine maksuta.* Tellimishind: kolmeks kuuks 2 kr., üheks kuuks 75 senti.

„Esmaspäev“

on omapärasem nädalleht Eestis. Huvitavad kirjatükid Eesti elu olevikust, minevikust ja tulevikust. Teaduse edusammud selgel ja arusaadaval kujul. Rikkalik naljanurk, igas numbris hulk pilte, ajude gümnaastika ja male. Köitvad lühikesed jutud. *Tellijad on surma puhul kindlustatud.* Tellimishind: kuueks kuuks 1 kr. 50 s. kolmeks kuuks 75 s.

Tellida saab neid lehti igast postiasutusest.

Üksiknumbrite müük üle riigi.

Kõige kasulikumad lehed kuulutajatele.

Nende lehtede kaudu pääseb kuulutus igasse perekonda.

Address: **Pikk tän. 54-58, Tallinn.**